

Otto Treider (1917 – 1944)

TEKST: HANNE GROTH

FOTO: PRIVAT OG FMU DIGITALT

Sersjant Otto Treider i 331 Skvadron måtte hoppe ut av sin Spitfire den 9. februar 1944 og omkom i Den engelske kanal. Han ble født 31. oktober 1917 i Oslo som sønn av filolog, lektor og skolebestyrer Elias Treider fra Oslo og Luise T. født Martini, fra Frankfurt am Main/Gersfeld i Tyskland. Faren og søsknene hans drev Otto Treiders Handelsskole i Oslo, etablert i 1882 av deres far igjen. Moren arbeidet som translator i tysk og oversatte blant annet mange av bøkene til Max Tau, som hun kjente godt.

Otto Treider vokste opp med sin to år yngre søster Eva i Risalléen 25 på Slemdal. Han tok artium på latinlinjen på Ris skole i 1936. Deretter tok han et ettårig studentkurs ved Otto Treiders Handelsskole hvor han gikk ut som beste elev i 1938.

I 1938 var Treider inne som menig rekrutt til 32 dagers rekruttskole i sambandstroppen i infanteriregiment nr. 4 på Trandum. Han tilbrakte

Otto Treider i 1939. Tegning etter et fotografi av Kr. Sinding-Larsen i 1946.

også noen måneder på handelsskole i Frankfurt før han høsten 1938 begynte ved Norges Handelshøyskole i Bergen. Her tok han først diplom-eksamen i 1940 så handelslærer-

eksamen 15. juni 1941. Han leste til 1. avdeling juridikum, samtidig som han underviste ved familiens handelsskole i Oslo våren og høsten 1940.

Treider var i ungdomsårene en ivrig roer

Otto og søsteren Eva hadde et godt og nært forhold. Otto oppkalte sin seilbåt "Evaté" etter henne.

og medlem av Norske Studenters Roklub. Han hadde sin egen seilbåt, IOD'en «Evaté», og var generelt interessert i idrett. I Bergen var han med i sportsklubben Brann og deltok i langrenn og orienteringsløp.

Som eldste sønn i sitt ledd i familien var det meningen at han skulle overta driften av handelsskolen etter fullførte studier i Bergen fra høsten 1941. Siden han falt i krigen, ble driften i stedet ført videre av hans svoger Albert Lindvik, hans kusine Lillan Backer-Grøndahl og fetter Ole Jacob Treider.

Deltok i kampene i april 1940

Otto Treider var i Bergen da tyskerne angrep Norge 9. april. Dagen etter reiste han til Voss og videre til Gol og Valdres der han kom i kamp ved Høljerast bro. Han var med i trefninger i Gudbrandsdalen og Dombås som troppssjef ved kaptein Rolf Eckhoffs mitraljøsekompani. Da et tog med britiske tropper ved Lora stasjon i Romsdalen ble bombet av tyske fly 21. april, var han med og reddet soldatene ut av toget og fikk dem i sikkerhet – uten tanke på brann- og eksplosjonsfaren. Etter kampene

Vingsersjant Otto Treider ved kortbordet, alltid klar for utkalling på kort varsel. North Weald 1944

gikk han på ski tilbake til Bergen.

Høsten 1940 fortsatte Treider sine studier ved NHH. Men han ville til England for å delta i kampen mot tyskerne. Trolig dro han 21. september 1941 fra Bergen med rutebåten til Askvoll sammen med 10-12 andre som ville flykte.

Etter to mislykkede forsøk på å krysse Nordsjøen reiste Treider 4. oktober som en del av en gruppe på 21 personer, fra Melvær på Bulandet med fiskeskøyta M/B »Stølsгутt». Båten kom til Lerwick på Shetland 5. oktober.

Fordi sønnen hadde flyktet, ble Otto Treiders far arrestert av tyskerne. Moren klarte under hele krigen å holde skjult for tyskerne at hun opprinnelig var tysk.

Etter å ha blitt holdt i karantene i tre-fire dager, bar det videre til Skottland og derfra med tog til London. Her ble Otto Treider først klarert av britiske myndigheter ved Royal Patriotic School i Sør-London. Deretter meldte han seg for norske myndigheter i Kingston House i London. Han ble antatt i flyvåpenet 24. oktober 1941 og i november sendt til Liverpool. Derfra med hvalkokeriet «Southern Princess» over Atlanteren til Canada. Han kom til Toronto 4. desember og arbeidet en måned i intendanturdepotet før han tok rekruttskolen, fra 12. januar 1942.

Otto Treider ble deretter opptatt som flyelev ved Hærens Flygevåpens flyverkull nr. 4 og utdannet i perioden 15. februar til 23. desember 1942. På kullet var ti andre nordmenn, blant dem Erik Sunde (VAH nr1/2020). Etter å ha gjennomført elementær flyvertrening på Island Airport i Toronto fra februar til juni, tok han avansert flyvertrening ved No. 32 Service Flying Training School på Moose Jaw i Saskatchewan, hvor han fikk flyvervingen 24. oktober 1942 og ble sersjant. Tilbake i Toronto fulgte avansert flyvertrening ved Island Airport i månedene før jul.

Otto Treider ble først holdt tilbake som instruktør i Canada, noe han ikke ønsket. Etter kort tid fikk han likevel reise, med «Highland Princess» via Asorene til Liverpool, med ankomst London 22. februar 1943. I Storbritannia tok han først operativ trening ved No. 5 Advanced Flying Unit på Tern Hill på våren, deretter ved Operational Training Unit på Rednal/Montford Bridge frem mot sommeren. Han ble bedømt som en «Above average» flyver. Otto Treider kom til 331 Skvadron på North Weald 20. juli. Han fløy Spitfire Mk.IXB og hadde 46 tokt bak seg da han forulykket.

Redningsmannskapene fant ham aldri

På North Weald traff han igjen mange kjente hjemmefra, Bjørn Ræder, Calle Bødtker, Erik Sunde, og Annæus Schjødt. Flere av dem var med ulykkesdagen den 9. februar 1944. De skulle fly Fighter Umbrella, det vil si gi beskyttelse til middelsstore bombefly som skulle angripe No Ball-mål (utskytingsinstallasjoner for de tyske flyvende V1-bombene).

Formasjonen på 21 Spitfires tok av fra North Weald mot Dieppe kl.09.05, og var på vei tilbake da

«Rubber Dinghy», gummibåten som alle allierte flyvere var utstyrt med, reddet mange liv under krigen. Det er en praktisk innretning som flyveren rett og slett sitter på under flyvningen. Havner han i vannet, kan han blåse den opp, krabbe ombord og sette seil. Og på seilet er det trykt en bruksanvisning.»

Bildet er fra en øvelse i England. Foto: FMU Digitalt

Otto Treider rapporterte om motorvansker. Da var han omtrent midtveis i Kanalen mellom Dieppe og Dungeness.

Han fløy videre mot England i lav høyde og meldte fra over nødkanalen at han måtte hoppe ut. Flyverne i de øvrige flyene fulgte fallskjermen til den nådde sjøen. De så ham lande i vannet og at han kom seg opp i redningsflåten (dinghy'en). Det var grov sjø, nordavind og vannet forferdelig kaldt. Noen av flyverne sirklet over ham til de så Air Sea Rescue (ASR) på vei ut og tenkte at dette ville gå fint.

Etter å ha fylt drivstoff tok noen fly av igjen mot stedet hvor Otto Treider hadde hoppet ut. Men de fant ham ikke. Redningsflyene meldte fra at de hadde mistet ham av syne, og mannskapet på redningsbåtene klarte heller ikke å lokalisere flåten. Flyvere fra Skvadron 331 og 332 dro på nytt ut for å lete, men fant ham ikke.

Alle på North Weald mottok tapet av Otto Treider med sorg og vantro. Han omtales som en god kamerat, rolig, stø og omgjengelig, og ulykken beskrives som en av de mest meningsløse tragediene i skvadronens historie.

Fordi han aldri ble funnet, levde hans foreldre etter krigen lenge i håpet

om at sønnen hadde overlevd. Han fikk ingen grav, men hans navn står både på minnestenen utenfor Ris kirke og på bautaene ved Ris skole og Hemingbanen.

Otto Treider mottok Krigsmedaljen og Deltagermedaljen post mortem.

Et av de siste bildene av Otto Treider før han dro til England.

Kilder:

Cato Guhnfeldt: Spitfire Saga V, Wings Forlag A/S 2014

Private opptegnelser

Stor takk til familien Treider ved Anne-Lise Staib og Harald og Anders Lindvik for verdifulle innspill.